

Povinnosti měst a obcí v roce 2022 dle nové odpadové legislativy

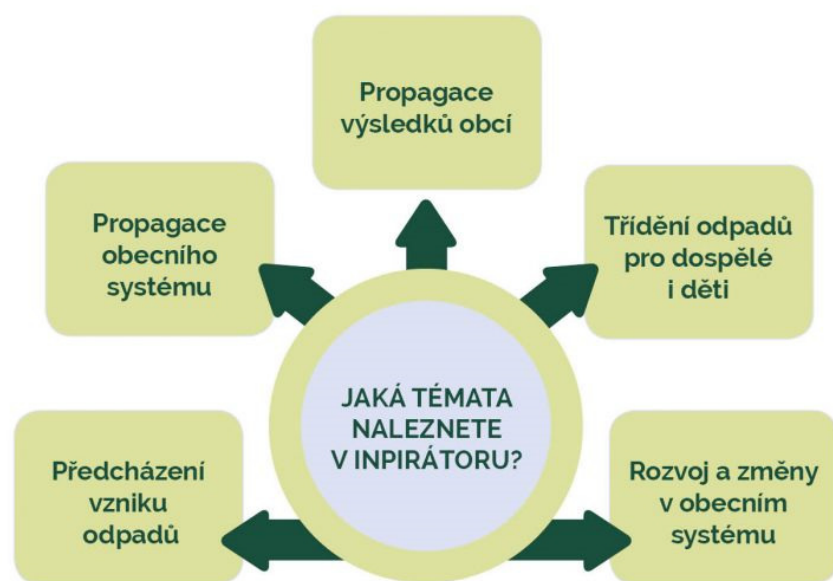
26. 5. 2022 **Legislativa Obce Odpad Třídění**

Rok 2022 přináší pro obce a města řadu změn a nových povinností plynoucích z nové odpadové legislativy. Není zrovna malá, a proto jsme pro vás v tomto článku shrnuli stěžejní požadavky, vztahující se na všechna města a obce bez ohledu na to, kolik vyprodukují odpadu nebo jsou-li provozovateli zařízení určeného pro nakládání s odpady.

Povinnost informovat o odpadovém hospodářství obce

Významnou novinkou letošního roku je povinnost obcí **informovat nejméně jednou ročně způsobem umožňujícím dálkový přístup o vybraných aspektech odpadového hospodářství obce**. Konkrétně dle § 60 odst. 4 zákona č. 541/2020 Sb. musí obce zveřejnit:

- informace o způsobech a rozsahu odděleného soustředování komunálních odpadů;
 - informace o využití a odstranění komunálního odpadu;
 - informace o možnostech prevence a minimalizace vzniku komunálního odpadu;
 - kvantifikované výsledky odpadového hospodářství včetně nákladů na provoz obecního systému.
-
- - *Přesná forma sdělení není specifikována, je tedy na uvážení jednotlivých obcí, jaký způsob zvolí.*
 - *Společnost EKO-KOM připravila na svých internetových stránkách novou sekci **INSPIRÁTOR**, která je určena zastupitelům samospráv měst a obcí a zástupcům městských a obecních úřadů. Inspirátor slouží jako pomůcka pro zajištění efektivní komunikace témat z oblasti nakládání s komunálními odpady směrem k občanům a jako „pomocník“ ke splnění nové zákonné povinnosti. Příležitostí, jak lze obsažené materiály při komunikaci využít, existuje hned celá řada – místní zpravodaj, informační letáky do schránek, letáky ve stojanech na úřadech, regionální deníky, webové stránky či sociální sítě obce (např. Facebook, Twitter nebo Instagram) apod.*

- - Dle nového zákona o odpadech obce již **nemají povinnost zpracovávat plány odpadového hospodářství (POH)**. Povinnost pro kraje však zůstává.

Obecní systém odpadového hospodářství

S nástupem roku 2022 pozbyly platnosti obecně závazné vyhlášky (OZV) o **systemu shromažďování, sběru, přepravě, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů**, které byly obce povinny vydat podle starého zákona o odpadech.

Současný zákon o odpadech je, co se povinnosti obce vydávat OZV týká, benevolentnější. **Obecní systém odpadového hospodářství** (dříve systém

shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů), který je obec povinna podle § 59 odst. 4 zákona o odpadech nastavit, **může, ale nemusí být nastaven obecně závaznou vyhláškou.**

- - *Obecně je však doporučováno, aby obce i nadále ke stanovení obecního systému OZV využívaly.*

Pokud se obec rozhodne obecně závaznou vyhláškou k nastavení obecního systému odpadového hospodářství použít, může jejím prostřednictvím splnit svou další povinnost, kterou je **určení míst pro oddělené soustředování komunálních odpadů vznikajících na jejím území**, a to alespoň **nebezpečného odpadu, papíru, plastů, skla, kovů, biologického odpadu a jedlých olejů a tuků.** [§ 59 odst. 2 zákona č. 541/2020 Sb.]

- - *Obecně závazná vyhláška by měla informovat minimálně o tom, prostřednictvím jakých informačních kanálů budou konkrétní místa určená pro odkládání jednotlivých složek komunálních odpadů zveřejněna.*
 - *Určit místa pro oddělené soustředování komunálních odpadů jsou povinny i obce, které obecní systém odpadového hospodářství **nenastaví** obecně závaznou vyhláškou. V takovém případě si obec může zvolit jiný způsob, kterým tato místa určí (např. úřední deska obecního úřadu, výlepové plochy, místní tisk, místní rozhlas, internet aj.).*

Na místa určená pro oddělené soustředování se vztahují různé požadavky v závislosti na druhu komunálního odpadu, pro který jsou určena.

- Místa pro oddělené soustředování odpadů z **papíru, plastů, skla, kovů, jedlých olejů a tuků a biologického odpadu rostlinného původu:**
 - - musí být zajištěna **celoročně**;
 - mohou jimi být **sběrné dvory, zařízení určená pro nakládání s odpady, velkoobjemové kontejnery, sběrné nádoby nebo pytle.** [33–35 vyhlášky č. 273/2021 Sb.]
- Místa pro oddělené soustředování **nebezpečných komunálních odpadů:**
 - - musí být zajištěna **alespoň ve stanovených termínech, minimálně však dvakrát ročně**;
 - mohou jimi být pouze **místa vybavená obsluhou** nebo **zařízení určená pro nakládání s odpady**, ve kterých obsluha tyto odpady převezme a uloží do určených prostředků. [§ 37, odst. 1 a 2 vyhlášky č. 273/2021 Sb.]

Navíc **může** v OZV obec určit také místa, ve kterých bude v rámci obecního systému přebírat:

a) stavební a demoliční odpad vznikající na území obce při činnosti nepodnikajících fyzických osob;

b) movité věci v rámci předcházení vzniku odpadu;

- **movitá věc se nestala odpadem** pokud:

1.

1.

1. byla předána na místo určené obcí,
2. lze ji v souladu s jinými právními předpisy používat k původnímu účelu a
3. byla předána k opětovnému použití. [12 odst. 5 zákona č. 541/2020 Sb.]c)

c) komunální odpad vznikající na území obce při činnosti právnických a podnikajících fyzických osob, které se do obecního systému zapojují na základě písemné smlouvy;

- V tomto případě **musí být v OZV rovněž stanoveny** alespoň:
 - **druhy odpadu**, které může právnická nebo podnikající fyzická osoba předávat do obecního systému;
 - **způsob určení výše úhrady** za zapojení do obecního systému;
 - **způsob jejího výběru.**
- Pokud **právnická nebo podnikající fyzická osoba** předává **odpad z obalů** z papíru, plastů, skla a kovů, který produkuje, do obecního systému na základě písemné smlouvy, **zařazuje se tento odpad jako odpovídající druh komunálního odpadu** (katalogové číslo 20 xx xx, nikoliv 15 xx xx).
- Zároveň pokud tyto **osoby předají do obecního systému veškerý komunální odpad**, jehož jsou původcem, **nevedou průběžnou evidenci odpadů, ani neplní ohlašovací povinnost pro odpad**, se kterým se do obecního systému zapojily. [§ 62 odst. 2 a 3 zákona č. 541/2020 Sb.]

d) výrobky s ukončenou životností v případě, pokud je přebírá v rámci služby pro výrobce podle zákona o výrobcích s ukončenou životností;

e) rostlinné zbytky z údržby zeleně, zahrad a domácností ke zpracování na kompost v rámci komunitního kompostování.

- *Komunitní kompostování je systém soustředování rostlinných zbytků z údržby zeleně, zahrad a domácností z území obce, jejich úprava a následné zpracování v komunitní kompostárně na kompost, který může **obec využívat výhradně k údržbě a obnově veřejné zeleně na svém území** (jiné využití je možné pouze za splnění podmínek stanovených zákonem o hnojivech).*
- **Obec může využívat komunitní kompostárnu umístěnou na území jiné obce,** pokud tak vyplývá z veřejnoprávní smlouvy s touto obcí, nebo pokud se tak dohodnou obce v rámci dobrovolného svazku.
- **Obec je povinna zaslat každoročně do 28. února hlášení o komunitních kompostárnách na jejím území.**
- **Provozovatel komunitní kompostárny je povinen** provozovat kompostárnu v souladu s vyhláškou, **vést provozní deník a průběžnou evidenci o množství přijatých rostlinných zbytků a zaslat do 28. února** následujícího roku **hlášení o množství zpracovaných rostlinných zbytků z údržby zeleně, zahrad a domácností.**
[§ 65 a 66 zákona č. 541/2020 Sb.]

Kromě toho **může** obec v OZV stanovit **povinnosti osob související s předáváním odpadů a movitých věcí do obecního systému.**

- *Obec v OZV například může:*
 - *stanovit povinnost zajistit si pro soustředování odpadu sběrné nádoby určeného typu o dostatečném objemu;*
 - *stanovit fyzickým osobám povinnost plnit sběrné nádoby tak, aby je bylo možno uzavřít a odpad z nich při manipulaci nevypadával;*
 - *stanovit zákaz odkládat do sběrných nádob jiné složky komunálních odpadů, než pro které jsou jednotlivé nádoby určeny;*
 - *stanovit zákaz v nádobách shromážděné komunální odpady udupávat či zhutňovat;*
 - *uložit povinnost přistavit sběrné nádoby na směsný a tříděný komunální odpad v určené dny a doby na určená místa.*

Obecně závaznou vyhláškou o obecním systému odpadového hospodářství naopak obec **nemůže**:

- **upravit zákaz spalování odpadů;**
- **stanovit, že se může komunální odpad v obci soustřeďovat nad rámec obecně závaznou vyhláškou určených složek i na další složky určené obecním úřadem či radou obce,** neboť obec je oprávněna stanovit obecní systém třídění komunálního odpadu na základě § 59 odst. 4 zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, obecně závaznou vyhláškou, kterou schvaluje zastupitelstvo obce;

- **stanovovat skutkové podstaty přestupků a sankce za jejich spáchání**, jelikož jsou upraveny zejména v zákoně č. 541/2020 Sb., o odpadech a zákoně č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích a dalších;
- **ukládat povinnost nepoškozovat sběrné nádoby**, poněvadž zničení nebo poškození cizí věci je považováno za přestupek podle § 8 odst. 1 a 2 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů;
- **stanovit povinnosti umístit sběrné nádoby pouze mimo pozemní komunikace či zákaz umísťovat sběrné nádoby na pozemní komunikace**, protože zákaz umísťovat bez příslušného povolení na vozovkách, dopravních ostrůvcích a krajnicích dálnice, silnice a místní komunikace a veřejně přístupné účelové komunikace jiné předměty než dopravní značky a zařízení stanovuje § 29 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, příp. rovněž § 5 odst. 1 písm. g) a odst. 2 písm. c) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů;
- **omezovat jakýmkoliv způsobem (i jiným než OZV) produkci komunálního odpadu jednotlivých fyzických osob** (např. stanovením maximálního množství komunálního odpadu, který obec od fyzických osob převezme).
- *Obec je oprávněna, v rámci zákonného zmocnění [§ 59 zákona o odpadech], obecně závaznou vyhláškou stanovit pouze obecní systém, nemůže však regulovat otázky upravené v právních předpisech (zejména v zákoně o odpadech).*

Poplatky za komunální odpad

Od 1. ledna 2022 mohou mít obce na svém území **zavedeny pouze poplatky podle zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích**, který je v současnosti jediným zákonem upravujícím poplatky za komunální odpad.

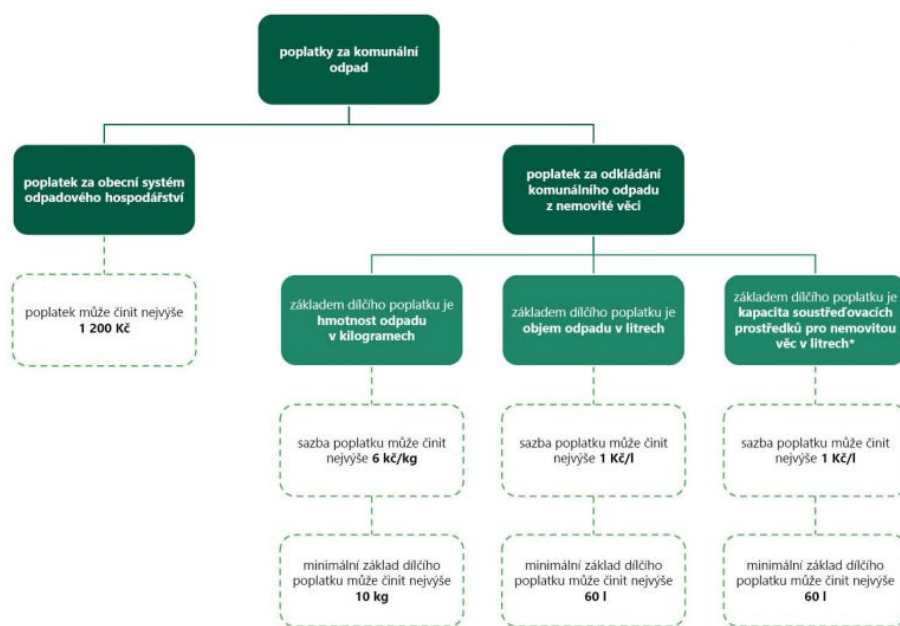
- *Na rozdíl od předchozí právní úpravy, kdy byl poplatek za komunální odpad upraven zákonem o odpadech a poplatek za systém odpadového hospodářství zákonem o místních poplatcích.*

Na základě novely tohoto zákona účinné od 1. ledna 2021 (zákon č. 543/2020 Sb.) došlo ke změně poplatků za komunální odpad, kdy místní poplatek za systém odpadového hospodářství byl v zásadě nahrazen **poplatkem za obecní systém odpadového hospodářství** a poplatek za komunální odpad **poplatkem za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci**. Ten se navíc dále dělí podle hmotnosti a objemu odpadu nebo kapacity soustředovacích prostředků.

Pokud chce mít obec na svém území některý z těchto poplatků zaveden, musí tak učinit prostřednictvím **nových obecně závazných vyhlášek**.

- *Obecně závazné vyhlášky o poplatku za systém odpadového hospodářství a poplatku za komunální odpad, vydané podle starého zákona o odpadech, přestaly platit 31. prosince 2021.*
- Obec **není povinna poplatek za komunální odpad na svém území zavést.**

Vzory jednotlivých OZV, včetně právního výkladu, se nachází na stránkách Ministerstva vnitra ČR [zde](#).

* Pokud obec zavedla poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovitě věci na základě kapacity soustředovacích prostředků, je povinna přebírat směsný komunální odpad vznikající na jejím území při činnosti nepodnikajících fyzických osob v množství odpovídajícím kapacitě soustředovacích prostředků. [§ 59 odst. 1 zákona č. 541/2020 Sb.]